

vilja, og so kunna hesir menn, sum tosað hava so nógv, sleppa at royna seg.

Jú, tað roynist tað gamla orðið: at sum ein sáar, so fer hann eisini at heysta. Ov hugsunarleyst verður mangan ferðina orðið tveitt frá sær.

Og at danska stjórnin skal vera tikin á bóli, ljóðar legið og ótrúligt. Tað kemur so sjónliga fram í hvørjari orðaskiftu har niðri undir samráðingunum, at danski statsministerin serliga er hjartaliga ótolin av hesum føroyska spurninginum og í heilum herðir á, at vilja tit ikki hava tað soleiðis, so má heldur verða leyst. Og at sjálvstýrissinnað fólk vildi ikki undir grundlógina, skulu donsku sendimenninir altíð hava vitst.

Ja, men hvi nevna teir í hvørjum andadrátti donsku grundlóg, sum tað, ið forðar at geva Føroyingum tað sjálvráðið, ið teir ynskja?

Og so kunnger danska stjórnin, at við hasum tilboði eru Danir ginginir so langt sum teir kunna, um ikki fullur skilnaður skal verða Føroya Danmarkar millum.

Altso alt peikar at tí, at danska stjórnin vil hava reint borð. Er ógvuliga varin og pirin at geva Føroyingum sjálvstýri og tó hava ríkisfelagsskap við Danmark, so fyri hana kann tað ikki koma dáttliga, at Føroyingar hava mælt til fólktaatkvøðu um antin at taka hennara tilboð til nýggja stýrisskipan ella skilnað frá danska ríkinum.

Jóannes bóndi Paturssonur deyður

(f. 6. mai 1866, d. 2. aug. 1946)

A morgni 2. august sást í bý og bygð fleggi í hálvári stong.

Ein hin navnframasti føroyski politikkarin var farin.

Jóannes bóndi var deyður yvir áttati ára gamal. Heilabløðing var honum at bana.

Deyði Jóannesar bónda Paturssonar kom ikki óvart. Hann var vordin frábodaður fyri nøkrum árum síðani. Men seiggi var í hinum gamla. Hann menti seg aftur, og helt fram at stríðast við penni og tungu fyri sínum politisku hugsjónum.

Tó varð hann ongatið aftur fullur maður.

Í 45 ár hevur Jóannes bóndi Patursson verið uppi í føroyskum politikki sum hin mest brennandi og eggjandi agitatorurin fyri sjálvstýrið í Føroyum.

Um loysing hevur verið honum í huga innast inni, tá ið hann legði til brots fyri sjálvstýrissluni, soleiðis sum móttæðumaður hansara Oliver Effersee skuldsætti hann ella illgitti hann fyri er ilt hjá okkum at avgera. Men í bløðum, á tingi — og serliga niðri á Danatingi — avsannaði hann alla

loysingarætlan (separatismu). Hann kvað lovorð til Danmark og talaði hástemt fyri Danakongi sum kongi »okkara«.

Men seinri hvesstist hann í andstøðu móti Danmark, og áðrenn hann doyði, hevði hann tikið avgjörda loysingarstøðu og var komin í andstøðu móti varaformanni fólkaflóksins Th. Petersen, ið sum kunnugt sigur seg ikki at vera fyri loysing, men mælir til at stemma nei og harvið gera stjórnarfløkjuna enn og meira fløkta.

— Sum longu skotið til hevur støða Jóannes Paturssonar í føroyskum politikki verið ógreið — og at kalla einans »fólksismerkta«. Hetta er tað stóra brekið, ið ein kann taka í, nú hansara verk verður søga og skal undir metingardómin. Hann orkaði ongatið at geva sjálvstýrisspolitikkinum tann fastleika og reinleika, sum treyta ein hollan og skjótan sigur fyri eina rørslu.

Men Jóanes bóndi Patursson var avgjört ein av landsins størstu talarum. Hansara talur kundu — tá ið hann var í góðum lagi — fáa gos at renna einum á baki.

Hann var góður við føroyskt mál. Og uttan at ganga nøkrum ov nær kann sigast, at hann var tann millum talandi og skrivandi Føroyingar, ið handfór okkara mál við størsta hegni, kraft og vakurleika. At lesa greinir hansara var altíð ein málsligur stuttleiki.

Skald var Jóannes bóndi Paturssonur fram um alt. Tað eru hesar hansara stóru skaldagávur, sum verða at taka mangar av hansara politisku syndum ella misstøkum á seg. Skaldagávurnar bóru hann í ein dreymaheim, sum oftani var uttan samfjód við hin harða livsins veruleika. Ja, hesi hansara skaldavni vóru honum sjálvum viðhvørt so tølendi, at hann misti fótastefið.

Í hørðum stríði stóðu vit javnaðarmenn við Jóannes bónda, tað er eingin loyna.

Hann tók ofta — sum í jarðaspurninginum — støðu sum vit meta at fara at verða hansara ummæli til minkingar.

Men skaraði hann fram úr sum móttæðumaður, so átti hann evnir at vekja samkenslu og samhug í mongum málum eisini hjá okkum javnaðarmonnum.

Vit bera honum okkara seinastu kvøðu í virðing sum verandi ein av okkara mætu og miklu monnum.

Havn, 2. august 1946.

P. M. Dam.

Frakki burturmistur

Hann, ið av misgáum hevur tikid ein nýggjan impregneraðan frakka í Klubbanum Ólavsekuafan, verður bidin at bera hann til A. Østers prentsmíðu, tlf. 374.

Ólavsekan

1946

Veðrið var frálíkt. Sólskin og góðveður við undantak seint á kvøldi Ólavsekuafan, tá ið oysregnaði. Hetta kom ógvuliga illa við fyri skrúð- og kyndulsgonguna og fundin beint aftaná á Tinghúsvøllinum.

Meðan vit eru við fundin vilja vit mæla til, at framtíðar fundir verða so skipaðir, at tað verður møguligt hjá øllum fundarfólkunum at hoyra røðarin. Hetta var ikki tilfelli hetta kvøldið. Ein stórur partur av fundarfólkunum hoyrði einki av røðuni hjá lærara Martin Holm, hóast hann var harðmæltur og bragdígur í talu síni. Springvatnið og áardunið tók ljóðið fra teimum, ið stóðu hinimegin ána. Og við tað, at talarin vendi sær móti ánni og bakið móti fólkunum Tinghús megin, hoyrði eingin væl. Hetta var stórt spell. Næstu ferð má fólk við royna at vera øðru megin. Best er, um hátalarar verða settir upp ymsa staðni millum áhoyrararnar.

Ólavsekuafan fekk sin dām av

kappróðrinum:

Gentubátar:

Nr. 1 Havfrúgvín (Vestm.)

- 2 Sýlið (Havn)

- 3 Fípan Fagra (Klakksvík).

Dreingjubátar:

Nr. 1 Blíkur (Próstabáturin)

- 2 Havgásin (Nesi)

- 3 Romulus (Nólsoy)

- 4 Tóri (Svínoy)

6-mannafer:

Nr. 1 Svanurin (Svínáir)

- 2 Gormur (Klakksvík)

8-mannafer:

Nr. 1 Toftaregin

10-mannafer:

Nr. 1 Suðuroyingurin

- 2 Vestmenningurin

- 3 Havnarbáturin

- 4 Klakksvíkingurin.

Seimungarframsýning

fór fram beint aftaná kappróðurin. Spannandi og stuttligt var at siggja tey bragdugu útspringini. Serliga er at taka til útlopið hjá Peter Lava Hansen úr Havn. Hann leyp av krosstrænum á »Álaker«. Sluppini, ið lá aftan fyri sleipistøðina.

Sum vanligt á Ólavseku fór fót-bóltakapping fram:

Eitt Suðuroyarlið kappaðist móti Havnar býarliði, ið vann við 2—0.

Tvøroyra bóltfelag vann H. B. við 2—1.

B. 36 vann Vágs bóltfelag við 5—3.

Hondbóltakapping fór fram millum:

Neistan I og Vipuna I. Neistin vann við 4—1.

Neistin II og Ternan II. Neistin vann við 3—2.

Kappirðingin:

Menn:

Viljormin Tórsheim nr. 1 (37. sek.)

Tummas Rubeksen - 2

Óli Simonsen - 3

Kvinnur:

Elinborg Trond-Hansen og Guðny Patursson javnar (45 sek.)

Dreingir:

Jacob Lützen nr. 1.

Religiøsir fundir vóru bæði inn- og uttandura.

Bazarur og uppsøla vóru hildin. Fólk ið fekk nakað av hvørjum.

Býurin var stasiligur prýddur við lýsandi perum millum blómur og trø. Og í ánni við Vaglið var eitt vakurt lýsandi springvatn.

Sjálvur Ólavsekudagur byrjaði við kirkjugongu. Løgismenninir og prestarnir gingu í skrúðgongu frá Tinghúsinum til kirkjuna og úr kirkjuni aftur til Tinghúsið.

Ki. i varð tingið sett.

Formaðurin var sjúkur og setti tí næstformaðurin P. M. Dam tingið á vanligan hátt við herrópi fyri Kristjani kongi Tiggjunda. Val av formannssæti. Formaðurin varð Th. Petersen, næstformaðurin P. M. Dam og tingskrivarar J. E. Jacobsen og Poul Petersen.

Jóanes bóndi Patursson segði seg frá og varð Pauli Dahl lækni góðendur sum hansara eftirmaður.

Talan er um fyribils-einans at víðgera nakrar sakir, og so útseta tingið til aftaná 15. september.

Útheimurin

Uppskot til friðaravgerðir millum teir sameindu og hjálparlond Týsklands er framkomid. Tað er ymiskt sum bløð eru á máli um hesar avgerðir. Russiskt blað hevði sum vanligt stóran atfinningur til Vesturlendingar, Bretar og Amerikanar. Avgerðirnar vóru merktar av kapitalistaandanum, og enska arbeidarastýrið var hitt versta at fremja bretska imperialismuna. Amerikanar hingu í sinum atompolitikki.

Uppskot er eisini framlagt at býta Palestína sundur í fyra lutir: Jødar ein lut, Arabar ein, Jerusaleim og økið har rundan um skal gerast til ein, og hin fjórði verður í sunnasta partinum av landinum. Tað eru tó litlar vónir um, at hetta uppskot verður væl fagnað har eysturi.

CEMENT

RAPID

PORTLAND (Isbjørn)

MURSTEN

MELKALK

Valdemar Lützen

Lýsið í Sosialinum.